

CUMHURİYET SENATOSU

TUTANAK DERGİSİ

63 ncü Birleşim

6 . 6 . 1978 Salı

İÇİNDEKİLER

	Sayfa		Sayfa
I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ	674	3. — Konya Üyesi Ahmet Remzi Hatip'in,	
II. — GELEN KÂĞITLAR	674	29 Mayıs 1978 tarihinde Konya'da cereyan eden	
III. — YOKLAMA	675	olaylar hakkında gündem dışı demeci.	680:682
IV. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL			
KURULA SUNUŞLARI	675	4. — Cumhurbaşkanı Fahri S. Korutürk'ün	
1. — İstanbul Üyesi Mehmet Feyyat'ın, 26		Bulgaristan'a yapacağı resmi ziyaret sırasında	
Mayıs 1978 tarihinde Taksim Meydanında yapı-		kendilerine refakat edecek Cumhuriyet Senato-	
lan bayraklı yürüyüş hakkında gündem dışı de-		su üyelerine dair Başbakanlık tezkeresi. (3/1433)	682:
meci.	675:678		683
2. — Kars Üyesi Yusuf Ziya Ayrım'ın,		5. — Anayasa Mahkemesinde açık bulunan	
Kars'taki anarşik olaylara dair gündem dışı		bir asıl ve bir yedek üye seçimi.	683:685
demeci.	678:680		

I. — GEÇEN TUTANAK ÖZETİ

Diyarbakır Üyesi Sabahattin Savcı, fiyat artışları, hayat pahalılığı ve alınması gereken tedbirler;

Kars Üyesi Muzaffer Şamiloğlu, 1 Mayıs'tan bu yana kutsal Bayrağımızı konu eden konuşma ve toplantılar;

Afyonkarahisar Üyesi Kâzım Karaağaçlıoğlu, bazı ülke sorunları ile Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığının Pet-Kim binasına taşınması;

Konularında gündem dışı birer demecde bulundular.

PTT Genel Müdürlüğünün uğratıldığı zararlar konusunda (10/46) kurulan Araştırma Komisyonu Başkanlığının, 19 . 5 . 1978 tarihinden itibaren görev süresinin iki ay uzatılmasına dair tezkeresi kabul edildi.

Bazı orman suçlarının affına ve bunlardan mütevellit idare şahsi haklarının düşürülmesine dair 1542 sayılı Kanun ile 26 Haziran 1973 gününde aynı başlık altında kabul edilen 1779 sayılı Yasa hakkında, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 29 Haziran 1976 tarihli 82 nci Birleşiminde alınan karar ile Millet Meclisi Genel Kurulunun 5 Ocak 1977 ta-

rihli 28 nci Birleşiminde alınan kararların birbirine aykırı olması nedeniyle konunun çözümü için Anayasanın 92 nci maddesine göre bir karma komisyon kurulup kurulamayacağına dair Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu üzerindeki müzakereler tamamlandı ve rapor kabul edildi.

13 Temmuz 1965 tarihli ve 647 sayılı Cezaların İnfazı hakkındaki Kanuna 3 ek madde ile geçici 7 nci maddeye bir fıkra ve bir geçici madde ilavesine dair kanun tasarısının öncelik ve ivedilikle görüşülmesi onaylandı, maddeleri ve tümü kabul edildi, kanunlaştığı bildirildi.

6 . 6 . 1978 Salı günü saat 15.00'te toplanmak üzere Birleşime saat 20.25'te son verildi.

Başkan
Başkanvekili
Osman Salihoglu

Divan Üyesi
Cumhurbaşkanınca S. Ü.
Hüsamettin Çelebi

Divan Üyesi
Gaziantep
Mehmet Kılıç

II. — GELEN KÂĞITLAR

Rapor

1. — Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl ve bir yedek üyelik için yapılan seçime dair Ana-

yasa ve Adalet Komisyonu raporu. (3/1432) (S. Sayısı : 786) (Dağıtım tarihi : 5 . 6 . 1978)

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati : 15.00

BAŞKAN : Başkanvekili Mehmet Ünal'dı

DİVAN ÜYELERİ : Mehmet Bilgin (Bingöl), Mehmet Erdem (Bilecik)

BAŞKAN — 63 ncü Birleşimi açıyorum.

III. — YOKLAMA

BAŞKAN — Yoklama yapılacaktır.
(Yoklama yapıldı.)

BAŞKAN — Çoğunluğumuz vardır. Müzakerelere başlıyoruz.

IV. — BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — *İstanbul Üyesi Mehmet Feyyat'ın, 26 Mayıs 1978 tarihinde Taksim Meydanında yapılan bayraklı yürüyüş hakkında gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu İstanbul Üyesi Sayın Mehmet Feyyat «26 Mayıs öğleden sonra İstanbul Taksim Meydanında icra edilen bayraklı yürüyüşün karşıladığı 27 Mayıs ile birlikte yankıları» hakkında gündem dışı söz talep etmişlerdir.

Sayın Feyyat buyurunuz.

MEHMET FEYYAT (İstanbul) — Sayın Başkan, sayın senatörler;

«Bayrakları bayrak yapan üstündeki kandır.

Toprak, eğer uğruna ölen varsa vatandır.»

Mehmet Akif'in sözleriyle...

Bu sözleriyle vatan eşittir bayrak, vatanın sevimli kumaş parçası üstündeki görüntüsü bayraktır. Vatanın ufak bir cisimde tecessümü bayraktır.

Yoksul ve fakir vatansever der ki, «Yazık ki vatanıma verecek tek canım vardır.» Bu nedenledir ki, vurguncunun, kaçakçının, sömürücü ve tefecinin asker kaçağı ile askerliğini kasten geciktirenlerin ve mutlu azınlığın; vatan ve bayrak için esirgediği çalıntı mal varlığı ile bu düzene göre meşru olsa dahi artık değerden palazlanan yurttaşların uğruna feda etmeyen...

BAŞKAN — Sayın Feyyat bir dakikanızı rica edebilir miyim?

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Buyurun Sayın Başkan,

BAŞKAN — Lütfen söz isteğinizi belirten yazılı önerenizde zikrettiğiniz manaya muvazi olarak konuşun, mevzuu taşımayın, istirham edeceğim.

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Müsterih olun Sayın Başkan.

Yurttaşların uğruna feda etmediği ve feda etmek istemediği malına karşılık, fakir sömürülen yurttaş canını fedaya hazır ise, ortada gerçekten anarşi potansiyeli vardır.

Vatandaş bayrak ilişkisi, Devletin temeline harc koyan veya dinamitleyen hayırlı veya hayırsız eylemlerle belirlenir,

Bir ilkokul öğrencisi ile ilkokula başlamamış çocuk, ortaokul öğrencisiyle ilkokul öğrencisi veya üniversite öğrencisiyle ortaokul, lise öğrencisi, hayata atılmış olanlarla hayata atılmamış olanlar, bir aile yükünü taşıyanlarla bekârlar veya askerliğini yapmış olanlarla henüz yapmamış olanlar, yüksek kamu görevinde ve üretim alanında sorumluluk taşıyanlarla bu derece de sorumluluk taşımayanlar, üretimde alınımın feriyile emek sarfedenlerle etmeyenler, dürüst ve meşru kazananlarla gayrimeşru rahat kazananlar, muharebede vatan uğruna ailesinden şehit verenlerle buna hiç iştirak etmemiş olanlar, açlık ve sefalet çekerek seferberliği yaşamış olanlarla yaşamamış olanlar, gazi olanlar ve bunları anlayanlarla anlamayanlar, görevine ve yasa-ya bağlı olduğu için sürülenlerle her devrin yaylı makam koltuklarına göre kendini ayarlayan oturaklı bürokratların vatan ve onun sembolü bayrak hakkındaki düşünce ve duyguları aynı olamaz.

Her yönüyle mükemmel, kahraman atalarımızın al kanma mal olan bayrağın gelişi güzel yerde ve zamanda Bayrak Kanunu ile Tüzüğe aykırı teşhir edilmesi, özellikle para, menfaat ve oy avcılığı için yapılması hicap verici ve yüzkarasıdır.

Kutsal bayrak deyim ve kavramı ile ilgisi olmayan, kelime benzerliği olan «Bayrakları açmak» deyimini hatırlattı bize, bazı vatan ve bayrak sömürgeçleri. Bayrakları açmak, bağırıp çağırmak, şirretlik etmek anlamını taşır. Yusuf Ziya Ortaç bir yazısında : «O zaman ben de terbiyeyi, saygıyı hatta gönümlümü dolduran hayranlığı bir yana atıp bayraklarımı açtım.» şeklinde ifade etmiştir. İşte bayrak gösterisinden, bayrak gösterisine aradaki fark.

Değerli senatörler;

Her şeyin ucuzu olur, ama milli ve vatani sembollerin fiyatı ve değerinin paha biçilmezliği şöyle dursun, tüm hakımızı aşan ebedi milletimizin şeref ve haysiyetiyle doğru orantılıdır bayrak sembolü. Bunun ucuz tarafı olmadığı gibi, ucuz insanların ucuz menfaatlerine de alet edilmesi günahdır. Hele hele oylarının küçük bir parti tarafından çalınmasını önlemek için yarışa girmek ve onun gençlerini belli bir para karşılığında, sözde masraf olarak ödemek suretiyle, yardımlarını dilenmek, yüce bayrağa rağmen ona saygısızlık olduğu izahıtan varestedir.

Yüce bayrağımız tarih boyunca olduğu gibi, bundan böyle de teşhiri, çekilmesi ve kullanılması belli kurallara bağlanmıştır, hem de yasal olarak. İşte o yasa, yani Bayrak Yasasıyla, Bayrak Tüzüğüne saygısızlık affedilir bir ihmal olamaz, yani affedilmez bir kusur, kabahat, hatta cürümdür.

Bayrak, uğruna akıtılan kan özgürlük ve demokrasi ağacının özümlenen gıdası olduğu sürece kutsal bayrağa layıktır. Aksi halde, bugün içinde yaşadığımız kanlı olayların vatan, halk, bayrak, millet ve Devlet ile ilgisi olmadığı bellidir. Olsa olsa af buyurun ahmakça ve bilinçsizce boşa akıtılan yürekler acısı facialardan başka bir şey değildir. Bu facia dolu, yavrularımızı kana bulayan olayları bertaraf etmeye çalışan Hükümet ve Başbakan pek yakın geçmişte yüce Bayrağımızı Ordumuzun silahları arasında Kıbrıs semalarında dalgalandırmıştı. İşte bayrak merasimi budur.

Hal böyle iken, bu faciaları artırmak ve gençlerimizi tahrik etmek için, kırdırmak için yüce bayrağımızı istismar edenlerin elleri kırılacaktır. Bayrak Yasasına göre ve herkesin bildiği gibi periyodik olarak belli zamanlarda vatan safında bayrağımız dalgalandırıldığı halde, vatanın bir köşesinde 40 milyonu aşan Türkün binde, hatta iki binde birinin bayrak mitingine iştirakiyle geriye kalanları, yani iştirak etmeyenlerin bayrağa karşı olduklarını mı iddia edeceğiz?

Partiler Yasası her türlü kutsal sembol ve işaretler ile, dince kutsal kavramların belli siyasi partiler için yasak edildiğinin gerekçesi nedir? Bunu bilmemiz lazım ve bilmekteyiz, tekrarına gerek yok. Bunu bilmemizden gelen liderlerin kusurları affedilemez. Yargıtay Başsavcısı bunu sadece ufak ve Türk halkı tarafından silinmesi mukadder, çağ dışı olsa dahi güçsüz bir parti için uygulayıp da, diğer büyük parti liderinin cihad tahriki için Kur'an-ı Kerimi istismar etmesini görmezse, iptal edilen yasanın haksız ve tutarsızlığından bahsedilemez.

Sayın senatörler;

Bayrağa ve camiye saygısız kimseler, topluma ve insanlığa saygısızdır. İnanmayanlar dahi saygılı olmaya mecburdurlar, eğer topluma karşı saygılı iseler. Bu tip kimseler bayrak ve cami için ne düşünürlerse düşünsünler, en geç camide musalla taşındaki bayrak ve tabuta konulmaları garip değil mi?.. Camiye inanan bir kimsenin musalla taşında bayraklı tabuta konulmasının garibesi işte gereksiz yere, sırf istismar için bayrak yarışı yapanlarla aynen camideki tabuta yatan meyyitin sağlığındaki inançsızlığı hatırlatmıyor mu bize?..

MHP Genel Başkanı nispeten bu istismardan kaçınmıştı. Kısmen kaçınmıştı, belki zamanla salaha kavuşur. 27 Mayıs yıldönümünde Milli Birlik Komitesinin sabık bir üyesi olarak, Milli Birlik adına miting düzenledi; 27 Mayıs kutladı, bir gerekçe buldu.

Sayın Demirel'in de 27 Mayıs Bayramını...

BAŞKAN — Sayın Feyyat, bir dakika efendim rica edeceğim.

Yapılmış olan mitingleri tenkit etmek üzere...

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Tenkit etmiyorum...

BAŞKAN — Tenkit etmek üzere falanı veya filanı suçlamak üzere söz istemediniz. Siz yapılmış olan bir mitingin, «Bayrak Mitingi»nin, Bayrak Kanunu ile ilgisini ve 27 Mayıs rastlaması dolayısıyla yanıklarını belirtmek üzere söz istediniz; istirham ediyorum şahısları hedef tutan konuşmalar yapmayın.

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Sayın Başkan;

Siz, sansür müessesesi gibi konuşmadan ne konuşacağımı tahmin ediyorsunuz. Çok arif olduğunuzu tahmin ediyorum.

BAŞKAN — Ben dikkatle dinledim sizi, dikkatle dinliyorum. Söz isteğinize uygun şekilde konuşun lütfen.

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Sayın Başkannım, konunun dışına çıkmıyorum.

Sayın Demirel'in de 27 Mayıs Bayramını karşılamak amacı ile resmen tatil günü olan 27 Mayısta saat 13.00'de bu mitingi tertiplemiş olmakla geç de olsa 18 yıl sonra 27 Mayıs kutlamaya iştirak etmiş olduğu umudu ile kendilerini kutlamak isterken; arkadan hiçbir neden ve gerek yokken İzmir Mitingi ile Samsun Mitingini düzenleyerek Partiler Yasasına ve Bayrak Yasasına ters düştüğü izlenimini yarattı bizde.

Sayın Ecevit ve Cumhuriyet Halk Partisi Cephe Hükümeti zamanlarında bu nevi bir miting tertiplemiş olsaydı, Allah birer kaç kişinin kanı ve canı pahasına tertip ve tuzaklar kurulacak, hilelere başvurulacağı geçmiş yıllarda cephenin malum marifetlerinden anlaşılmaktadır.

Yüce bayrağımız, kahramanlığımızın, milli tarihimizin zaman içinde belirtisi olup, milli günlerde taşınır ve göndere çekilir. Güzelliğin mekânda tecessümü Anayurdumuzun her toprağında şehit kanı olduğu gibi, yılın her günü ve saatinde de bir tarih vardır. Bu gerekçe ile de her yerde ve her an bayram olmaz. Bunun belli yer ve zamanları vardır; onu da yasalar saptamıştır.

Miting, yürüyüş, kongre, grev, karşılama gibi mahalli ve mevzi toplumsal olayların özel maksadı vardır. O maksat ve işaretlerle tertiplenirken, baştaçı bayrağımız da bir vesile teşhir edilir ve göndere çekilir. Ancak, 1 Mayıs DİSK bu lazimeye uydu, fakat iştirak edenler uymamış ise bunun vebali DİSK ve işçi kesimlerine ait olamaz.

Cephe Hükümeti zamanında da aynı yadırgadığımız kasti ve ihmalî görünümler olmadı mı?.. 1977 yılı 1 Mayıs İşçi Bayramında aynı durum yok muydu?.. Ben kalkıp Sayın Başbakan Demirel'i suçlarsam ah-laksızlık yapmış olmaz mıym?..

Sayın senatörler;

Toplum bünyesinde suç teşkil eden ve etmeyen, ceza kanunlarımıza göre suç olsun veya olmasın bazı gayri milli nahoş davranışlarda bulunan fraksiyonların vebalini topluluğa katılanlara, tertipleyenlere yüklemek de en büyük ahlaksızlıktır.

Böyle mevzi, nahoş olayları vesile ittihaz ederek yandaş partilerin oyunu almak ve partisi içindeki durumunu kırvetlendirmek için ezelden ebede kadar yaşayan ve yaşayacak olan her Türk için kutsal bayrak ile ve her Müslüman için keza kutsal Kur'an-ı Kerim'i tekefinde alıp, sorumsuzca her gün bayram mîsali Partiler Yasasıyla Bayrak Yasasına saygısızlık

edenlerin akıbetlerinin hüsrân olacağı şimdiden bellidir.

Değerli senatörler;

2994 sayılı Türk Bayrağı Kanununun 6 nci maddesinin son fıkrası gereğince, Muhafefet Lideri Sayın Süleyman Demirel ile yandaşlarının öncülüğünü yaptığı «Taksim Bayrak Yürüyüşü» benzeri yersiz ve usulsüz asılan bayrakların en büyük mülki amirinin emriyle indirilmesi emredilmektedir.

Ayrıca, bu Kanuna dayalı 28.7.1937 günlü Türk Bayrağı Tüzüğü'nün 7 nci maddesi gereğince kutsal Bayrağımızın çekiliş ve indiriliş zamanı, 9 ncu maddede ise çekilecek yerleri, ayrıca özel yerler için 10 ncu maddede tasrih edilmiştir. Hangi şartla izin verilebileceği hususunda Tüzüğü'nün 11 nci maddesi ve deniz vasıtaları için 12 nci madde ve yine bu emirlere aykırı hareket edenler için yasaklayıcı hüküm olan 14 ncu madde ile sarahat bulunmuştur.

Bu durum karşısında yasalarımız Türk Bayrağı'nın çekilmesinde, teşhirinde ve süs olarak kullanılmasında çok kısıkanç hükümler getirmiş bulunmasına ve Atatürk zamanında çıkarılmış olmasına göre, kutsal Bayrağımızın dayanağı bu Yasa ve Tüzüğü hiçe sayanlar hakkında doğrudan doğruya takibata geçmek Cumhuriyet savcılarının görevi değildir. Türk Ceza Kanununun 525 nci maddesinin uygulanması söz konusu olduğuna göre, evvela mülki amirlerce bu konuda emir verildikten sonra, aykırı hareket edenler için Cumhuriyet savcılığınca ancak o zaman harekete geçilebilir.

Taksim Bayrak Yürüyüşü, resmi ve ulusal bayram günü arifesi olması sebebiyle 27 Mayıs Anayasa Bayramı maksadıyla yapıldığını kabul ederek (O niyet asıldır ve ne niyette olurlarsa olsunlar, görünüşü odur.) görünürde suç teşkil etmeyeceği kanısındayız. Ancak, turistik yerlerde, plajlarda, kamplarda Türk Bayrağının gelişigüzel çekilmesi Yasaya aykırı olduğu için, bundan böyle indirilmesi hususunu İçişleri Bakanından iştirah ediyorum.

Yukarıda arz ettiğim benzeri yerlerde Türk Bayrağının süs vasıtası olarak kullanılması, yıllar boyu sağcı hükümetler tarafından döviz geliri için (haşa) mendil gibi teşhir edilmesi hususundaki alışkanlık halen devam edegelmektedir. Bu acıklı durum, sahil boy-ları ve oteller incelendiğinde açıkça görülecektir. Kanunun bu alanda ihlal edildiği hususundaki kanaatimize iştirak etmenizi ve İçişleri Bakanının bu konuya eğilmesini iştirah ederim.

Türk Bayrağı sadece Kanun ve Tüzüğü emrettiği zaman ve mekân ile milli günlerde, örneğin Milli Selâmet Partisinin İstanbul Fethinin yıldönümünü kutlama gününde, Adalet Partisinin 27 Mayıs yıldönümünde bayrak mitingi yapmaları olağan ve gerekli görülmekte ise de, bu milli günlerin dışında «Deliye her gün bayram» misali Türk Bayrağın istismar edenler ile Samsun mitinginde olduğu gibi, yüce ve kutsal Kur'an-ı Kerim'i istismar edenlerin, Partiler Kanunu ve Bayrak Kanununu ihlal ettikleri hususunun adalete ve Yargıtay Başsavcılığına intikal ettirilmesini keza Adalet Bakanıyla İçişleri Bakanından istirham etmekteyim.

Değerli arkadaşlarım;

Kutsal varlıklar, kutsal semboller ezelden ebede kadar cari olan Türk ulusu ve yaşayan Türk halkının tamamına saridir, tamamının tekele altındadır. Hatta, arsulusaldır; tekelimizde değil, onu arsulusal, milletlerarasına kabul ettirme mükellefiyeti altındayız. Böyle bir durum karşısında bir çıkar için, ufak bir menfaat için, bir ticaret şirketinin reklamı gibi o yüce Bayrağı sağda solda sallayarak kullananların, istismar edenlerin bayrak sevgisi şöyle dursun, vatan sevgisinden de mahrum olduklarını cesaretle arz etmek isterim. Allah bu günahkârları bu memleketten...

BAŞKAN — Sayın Feyyat, Sayın Feyyat...

MEHMET FEYYAT (Devamla) — Allah bu memleketi bu günahkârlardan kurtarsın.

Hepinize saygılar.

Sözlerim bitmiştir Sayın Başkan.

2. — *Kars Üyesi Yusuf Ziya Ayrım'ın, Kars'taki anarşik olaylara dair gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Kars Üyesi Sayın Ziya Ayrım, Kars'taki anarşik olaylar sebebiyle Hükümetin tutumu hakkında gündem dışı söz talep etmişlerdir.

Buyurun Sayın Ayrım.

YUSUF ZİYA AYRIM (Kars) — Muhterem Başkan, sayın senatörler;

15 gün evvel bu kürsüden Kars merkez, Ardahan ve Iğdır ilçelerinde olan anarşik olaylar hakkında bilgi vermiş, bazı önerilerde bulunmuş ve hükümetin tedbir almasını istemiştim.

O zaman Yüce Senatamızda bulunan Sayın İçişleri Bakanının bu kürsüye çıkarak bu münasebetle yapmış olduğu konuşmada pek partizanca bir tutum içerisinde olmadığını tespit etmiştim.

Kars'ta anarşik olayların okullarına sokulmayan eğitim enstitüsü talebeleriyle emniyet teşkilatının ba-

şında bulunan Dev - Genç'li Müdürün olduğunu ifade etmiştim.

Çift tabanca taşıyan, Kars'ta bir öğrenciyi yaraladığı şayiye yaygın olan, yegâne gayesi sağ görüşlü gençleri avlamak olan bu kişinin halen görev başında bulunması huzursuzluk yaratmaktadır.

Hürriyet Gazetesi, taraflı hareket eden bu Müdürün Antakya Müdürlüğü emrine verildiğini yazmıştı. Her halde Hükümet yetkilileri benim konuşmam üzerine bu Müdürün alınmasının zaafı olacağını kabul ederek, bu tayini durdurmuşlardır. Bendeniz gereken ikazımı yaptım.

Yine iki ila üç gün evvel peş peşe eğitim enstitüsü talebelerinden Taner Akbaba ile Bahri Uyar öldürüldüler.

Kars'ta anarşik olaylar sebebiyle geçmiş hükümetler döneminde adam öldürülmediği halde, bu Hükümet döneminde ölenlerin sayısı on'u geçti. Eğer böyle devam ederse, birçok gençlerimizin öleceği kanaatindeyim.

Sayın senatörler;

Ben Hükümetin işine şaşıyorum; Özyaylı hadiseleleri yatıştırmaya gayret ediyor, Uğur yeni hadiselelerin çıkmasına zemin hazırlıyor.

Bugün Dedekorkut Eğitim Enstitüsünde kayıtlı iki yıllık öğrencilerin ekserisi okula gidememektedir.

Tespit edebildiğim kadarıyla Iğdır'dan 76, Sarıkamış'tan 45, Tuzluca'dan altı, diğer ilçelerden 400'e yakın öğrenci sokaklarda başboş dolaşmaktadır.

Acaba, Kars Eğitim Enstitüsüne sokulamayan bu öğrencilerin, Erzurum veya diğer illerde çift tedrisat yapılmak suretiyle okumalarına bir imkân sağlanamaz mı?..

Sayın senatörler;

Kars olaylarını mahallinde taraflı da olsa, tespit eden Milliyet Gazetesine müteşekkirim. Birçok hususlarda benim iddialarımı kanıtıyor. Ardahan'da dükkanların 18 ile 18.30 arasında kapandığını ifade etmesi ve bunu Belediye Başkanının beyanına dayaması Ardahan'daki huzursuzluğu tespate kâfidir.

Davut Yağmur ve babasının solcular tarafından kurşunlanmayıp, güvenlik kuvvetleri nezareti altında bulunan evlerinde solcuların hücumuyla ağır yaralandığı gerçeği ortadadır.

Diğer taraftan Kars'ta meslektaşları bulunan Coşkun Erdağ ismindeki gazetecinin kahpece öldürülmesi olayına sayın muharririn yer vermediği de calibi dikkattir.

Sayın senatörler;

Geçen hafta bu kürsüden seçim bölgemden olan bir senatör arkadaş (İktidar Grupundan) 1 Mayıs'ın önemi hakkında önerilerde bulundu. Takdir ediyorum, bir diyeceğim yoktur. Benim konuşmalarına pek dokunmadı. Yalnız Meclis Kürsüsünden bu konuşmalarımı tahrif etmek suretiyle eleştirilerde bulunan, Kars'ta bozgunculuğu ile tanınan, şimdiye kadar selam vermek tenezzülünde bulunmadığım bir milletvekilinin, Kars Kalesinde 17 Mayıstan itibaren şanlı Bayrağımızın dalgalanmasından huzursuz olduğunu tespit etmiş bulunuyorum.

Görünürde bayrak müdafiliği yapan bu zat, bölücülüğü tahrik etmek için beni malzeme yapmak istiyor. Kusura bakmasınlar...

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (Sakarya) — Sayın Başkan hakaret ediyor.

BAŞKAN — Sayın Ayrim, Cumhuriyet Senatusunda kendisini müdafaa etme imkânı olmayan kişiler hakkında lütfen daha hesaplı konuşmanızı rica edeceğim.

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (Sakarya) — Tahkir ediyor Sayın Başkan.

YUSUF ZİYA AYRIM (Devamla) — Muhterem arkadaşlarım;

Bir zabıt var elimde, bu konuşmamdan sonra lütfen bu zaptı okuyun, o zaman göreceksiniz tahkir eden kimin olduğunu.

Kusura bakmasınlar bütün Kars'ın kızları benim anam, bacımdır. Ben onun kullandığı kelimeyi kullanmıyorum burada.

İkincisi; zabıttan aynen okuyorum. Ne diyor? «Senatör Kars'ı Ruslara vermeyi teklif etmektedir...» Arkadaşlar, insaf. Ben konuşmamın sonunda bakın ne diyorum :

«Eğer Kars'ı Ruslara peşkeş çekmek istiyorsanız, b'z o mantıkamın kurtarılması için zamanında kanımızı feda eden Karşılar olarak kalbimizin attığı ve damarlarımız vurduğu müddetçe o mantıkamın bir Rus meza'limine teslim edilmeyeceğini bütün Türk Milletine ve kamuoyuna ilân ediyorum.»

Bundan başka ne denilebilir arkadaşlar .. Tahrifatı şey etmek için.

Benim mutlu bir ailenin çocuğu olduğumu iddia ediyor. Evet, şerefli bir ailenin çocuğu olmakla iftihar ediyorum. O bayrağın dalgalanması için bir günde aileden onunu şehit veren, hudut ilçelerimizin kurtuluşunda fotoğrafı taşınarak ismi yadedilen bir babanın oğlu olarak hamdolsun çok mutlu ve huzur içerisindeyim.

Kars tarihini merak edenler varsa, Geneikurmay'daki Harp Tarihini araştırarak babalarımızın geçmişlerini oradan öğrenebilirler.

Milletvekili kendi arzularını istikâmetinde beni taraf yapmaya çalışıyor. Fakat uyanık vatanperver Kars halkı ve bilhassa Digor ilçesi halkı bu maceraperestin fikirlerine itimat etmeyip zamanı gelince ona gereken dersi verecektir.

Kendisinin soyadını taşıyan birçok dostların olduğu için, ailemin geçmişi hakkında sarfetmiş olduğu çalkın beyanlardan dolayı seviyesine inmeyi uygun bulmuyorum.

Benim konuşmamı teklif etmeden surf içindeki kinin tesiriyle konuşan bu milletvekili bir iç savaşın bahsetmektedir. Biliyorsunuz bendeniz konuşmamda hiçbir parti ve şahsa çıtmadım. Şayet polemik yapmak isteseydim, gönderde bulunmayan Türk Bayrağı hakkında zabıt tutturur, fotoğraf çektirir, halkı galeyana getirmek için bazı hareketlerde bulunurdum...

HASAN FEHMİ GÜNEŞ (Sakarya) — Sayın Başkan, konuşma talebiyle ilgili değil bunlar.

BAŞKAN — Ben dikkatle takip ediyorum efendim, dikkatle takip ediyorum, rica ediyorum.

YUSUF ZİYA AYRIM (Devam'a) — Çok şerefli bayrağımız için bu şekilde tertipler düşünmek akıldan geçmedi, olduğu gibi hakikatleri ifade ettim. Biraz doğru olmaya alışalım. Eğer birbirimizin bütün konuşmalarını yalan kabul edersek burada bir iş yapmamız mümkün değildir.

Ashında belediyenin görev sahasında bulunan Kars Kalesindeki Türk Bayrağı indirilmiştir. 14, 15, 16 Mayıs tarihlerinde Kars Kalesinde bayrak yoktu, 17 Mayıs sabahı dalgalanmaya başlamıştır. Şimdi soruyorum Sayın İçişleri Bakanından, bu bayrağı kim indirdi?.. Bugüne kadar cevap yok.

Sayın ilgililer, elinizde Devletin istihbarat teşkilatı yok mu?.. Niçin bunu yapacak beyanlarla örtbas etmeye çalışıyorsunuz?..

Hatta şu kadarını da söyleyeyim ki, bu hadiseden sonra Kars Valisine uğrayan bazı vatandaşlardan orak - çekiçi bayrak meselesini soran valiye hemşehrilerimiz şöyle cevap verirler:

«Sayın Vali bey, siz 13 Mayıs'ta Kars'ta değil miydiniz?.. Binlerce bayraklar Kars'ın caddelerini ve sokaklarını süslemedi mi?.. Biz artık buna alıştık.»

İçişleri Bakanı 15 gündür, kaledeki bayrağın kimin indirdiğini parti mülahazasıyla ifade etmek istemiyor. Artık bayrağı indirenler belli olmuştur...

ZİYA GÖKALP MÜLÂYİM (Samsun) — Kim indirmiş?..

YUSUF ZİYA AYRIM (Devamla) — Biz Kars Kalesinin Türkiye Cumhuriyetinin olduğunu biliyoruz. Maafese milletvekili «O kalede CHP.'nin mayası vardır, o kalede CHP.'nin bayrağı dalgalanacaktır.» diyor. O halde mesele vuzuha kavuşmuştur. 1 Mayıs'ta CHP.'den 24 milletvekilinin nezaretinde Takdim Meydanını kızıl bayraklarla donatanlar, 13 Mayıs'ta Kars Kalesini orak - çekiçe süsleyenler de aynıdır. İşte suçlu bu milletvekili ve bunun satılmış müllânlarıdır.

Bizim Kars'a sokulmayacağımızdan bahsediyorlar. Doğrudur arkadaşlar. Gidin görün; yalnız biz değil, Aralık Kazası sokulmuyor, İğdir sokulmuyor, Tuzluca sokulmuyor, Erzurum plakalı arabalar sokulmuyor. Bir çete teşkilatı kuruluyor. Biz Hükümeti uyardık. Yani biz diyoruz ki, hiçbir vatanşâşın barnu kanamasın. Particilik başka şeydir. Geçende de ifade ettim; parti diye bir mevzu kalmamıştır. Şimdi seçim de yokki parti mülahazası yapalım. Biz Hükümete çekilin de demiyoruz. Hükümet dursun, icrasına devam etsin; fakat benim de huzur içerisinde olmamı, can, mal güvenliğimi sağlasın.

Şimdi bakın Doğu Anadolu'da yayla mevsimi geliyor. Hükümet şimdi ne gibi bir tedbir alıyor?.. Sayın İçişleri Bakanından bunu öğrenmek istiyorum. Adam elindeki sürüsünü satıyor. Geçende de arz ettim, neden satсын?..

Ey vatanperver Kars halkı;

Şimdi, bu mukaddes kürsüden size sesleniyorum. 40 yıl esareten sonra, omuz omuza vererek, Müslüman kardeşler olarak Kars'ta ay yıldızlı bayrağı dalgalandırdık; fakat bazı tohumların tekrar yeşermeye yüz tuttuğunu müşahade etmiş bulunuyoruz. Bu tohumlara büyük maddi imkânlar sağlayan bazı kuruluşlar, güzel yardımuzu parçalamak gayreti içerisinde; hatta Ermeniler toprak isteğinde bulunmuşlardır. Birçok kan bozuk satılmışlar, güzel Kars'ımızı parçalamak gayreti içinde olacaklardır. Uyanık olmanızı, beraberliğinizi her zamankinden daha çok devam ettirmenizi, geleceğin teminatı olan gençlerimize ilgilerinizi göstermenizi istihdam ediyorum.

Saygılarımla. (AP ve MSP sıralarından alkışlar)

3. — *Konya Üyesi Ahmet Remzi Hatip'in, 29 Mayıs 1978 tarihinde Konya'da cereyan eden olaylar hakkında gündem dışı demeci.*

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatosu Konya Üyesi Sayın Ahmet Remzi Hatip 29 Mayıs 1978 günü Konya'da cereyan eden olaylar hakkında gündem dışı söz talep etmişlerdir.

Sayın Hatip, buyurunuz.

AHMET REMZİ HATİP (Konya) — Muhterem Başkan, muhterem senatörler;

Haftalardan beri bu kürsüden aynı mesele konuşmalar yapılmaktadır. Muhtelif vilayetlerimizde hadiseler cereyan etmekte, sayın senatörlerimiz bunları dile getirmektedir. Ben ise, sizlere bu cereyan etmiş hadiselerden tamamen farklı bir yapıda, 29 Mayıs 1978 günü Konya'da cereyan eden hadiseleri dile getirmek istiyorum.

29 Mayıs 1453; İstanbul'un, Fetih Yıldönümünü, tarihimizin en büyük başarılarından biri olduğu için, her sene yapıldığı gibi aziz Milletimiz bu sene de parlak törenlerle kutlamıştır.

Milli Selâmet Partimiz de, eski başkentlerimizden birisi olan Konya'da bu günü, mana ve ehemmiyetine yaraşır bir vakar ve olgunluk içinde yaşatan, göz kamaştırıcı ve eşsiz bir açık hava toplantısı icra etmiştir.

Disiplin ve intizam içerisinde tamamlanan ve resmen sona erdirilen toplantıdan sonra İtfaiye Meydanını ve Nağacı Caddelerini dolduran yüzbinlerin bir kısmı otobüs garağı tarafına, bir kısmı Beyşehir İstikametine, bir kısmı da kendilerini geleceklere yere götürmek için Mevlâna civarında şehir çıkışlarında bekleyen otobüslere binmek üzere harekete geçmişlerdir. Bir bayram dönüğünü andırır coşkunlukla şehrin merkezine doğru yürüyen esnaf yeniden dükkânlarını açacak, misafir kitleler ise, aynı zamanda Mevlâna Camiinde namazını kılacak, ziyaretini yapacak, sonra da otobüslerine binerek Konya'ya veda edeceklerdir.

Miting meydanından Mevlâna'ya en kısa yol ana-caddedir. Bu yol, tabii bir sel mecrası gibi kendiliğinden tutulmuştur. Polis, meydana hareket esnasında hiç bir müdahalede bulunmamış ve topluluğu, trafiği bile resmen durdurarak, maharetle bu mahşerî insan selini şehrin göbeğine kadar çekmeyi başarmıştır. İşte bu anda beklenmedik hadise meydana gelmiştir. Şişenin en dar yerinde ve akışın iyice hızını artırdığı bir anda polis kitleyi durdurmak üzere harekete geçmiştir. Böylece basiretsiz idarecilerin ve şeffhlerinin isabetsiz karar ve manasız taibikatlarının başladığına şahit oluyoruz. Yüzbinlerin teşkil ettiği akışın

önüne geçmek, durdurmak mümkün değildir. Kilo-metrelerce geriden hâlâ arkası gelmektedir. İlk anda polis, «Ne pahasına olursa olsun» şeklinde aldığı emirle halkı coplmasına ve tabancasını gereksiz yere çıkarmasına rağmen, aciz hale düşmüştür. Çığ gibi gelen toplum, Alâeddin yanından anabulvara dahil oluvermiştir. Kopan sel mecrasını bulmuş, durulacağı yere mutlaka varacaktır.

Mevlâna Meydanı Konya'ya miting için dışarıdan gelenlerin otobüslere binecekleri yerdir, namaz kılınacak en büyük cami oradadır. Bütün dünyanın saydığı, ruhuna fatihalar okunacak Hazreti Celâlüddini Rumi'nin Türbesi buradadır. Bu misafirler için oraya varmak, en masum bir istek ve en tabii bir vatandaşlık hakkıdır. Kendisinin engellenmesi için hiç bir sebep yoktur ortada. Mevlâna Meydanında ne bir askeri kışla ne cephanelik ne petrol depoları, ne de kitleyi bekleyen karşı görüşlü bir topluluk yoktur. Ruhani ve lahuti şehir merkezidir Mevlânâ. Engellenenin hiç bir nedeni ne o gün, ne de bugün ortaya konmuş değildir. Bu sebeple ilk barikat kendiliğinden çözülmüş ve Mevlânâ Türbesi de gözükmüştür; fakat ikinci bir barikat İplikçi Camii önünde beklemektedir. Bu sefer polis hem cop savurmuş, hem çektiği tabancalarını da ateşlemiştir. Bunun üzerine parlamenterler ve Belediye Başkanı peş peşe Hükümete giderek, Valiye, «Müdahaleye son vermesini ve hiç bir manası olmayan silahlı engellemeden polisi derhal men etmesini» istemiş, kendisini ikaz etmişlerdir; fakat içlerinde on kadar eski bakanında bulunduğu parlamenter olmasına rağmen, kitle üzerine ateş açılarak vatandaşın önünü kesme manevralarına ısrarla devam edilmiştir. Bu ve müteakip barikatlar polisin pervasız ve kasıtlı verilen emirlerle ateş yağdırmasına rağmen sonuç vermemiş, insan selinin bir ucu Mevlânâ'ya ulaşmıştır. Büyük Cami ve meydan bir anda tamamen dolmuştur.

Namazı müteakip ise, herkes evine, işyerlerine çekilmiş, bu mahşeri kalabalık süratle dağılıp kaybolmuştur. Sadece 500 - 1 000 kişilik dağılık halde yolcular otobüslerini bulmak, binmek; kaybolan, gelemeyen kendi hemşerilerini ve arkadaşlarını aramak üzere Meydanın park ve kaldırımlarında beklemeye başlamışlardır. O sırada meydan girişindeki kavşakta büyük bir polis kıtasının mevzilendiğini gören parlamenterler sebebini sormuşlar, «Bu vatandaşların dağılmasını temin etmek istedikleri» cevabını almışlardır. Bizzat parlamenterler «Artık bunun da bir mesele yapılmaması gerektiğini, beklenenlerin kısa zaman-

da otobüslerine binip gideceklerini» ısrarla söylemelerine rağmen ve parlamenterlerin megafonlarla polisin isteğini topluluğa anlatmalarına rağmen, polis yerini daha da sağlamlaştırmak ile meşgul iken, bendeniz bizzat Vali ile bir telefon konuşması sağlamak üzere meydana ayrıldım. Kendisinden aldığım cevabı vatandaşlara iletmek üzere tekrar dönüyordum ki, ortalık birden harp meydanına dönmüştü. (Halbuki, bana Vali telefonda «Telsizle şimdi Emniyet Müdürünü çağırıyorum; yakalananlara bakacağım, suçsuz olanları derhal serbest bırakıp kafiîlerin harekete geçmesini temin edeceğim» demişti.) Bomba ve silah sesleri ortalığı kaplamıştı. Bu nasıl olmuştu?.. Vali aynı sözü benden evvel Sayın eski İçişleri Bakanı Korkut Özal'a da söylemişti. Alâettin Bulvarındaki nahos hadiselerle rağmen, günün bu kadarla kapanmasını temenni ve temin edilmek havası uyanmıştı. Birden hücum emrini kim vermişti ve polis parlamenterlerin kavşaktan ayrılmasını beklemişçesine bir anda masum vatandaşların etrafını çevirip sis ve ses bombalarıyla harekâta girip, silahsız insanlara binlerce hakiki mermi kullanarak hücum etmişti. Polise bol miktarda hakiki mermi niçin sokak ortasında şeker gibi avuç avuç dağıtılmıştı?.. Parlamenterlere söylenenler ayrı, yapılan vahşi harekât ayrı düzenlenerek niçin ikili oynanmıştı?..

Vatandaş infialini yatıştırmak, düzen ve sükûnete yardımcı olmak için çaba sarfeden eski bakan ve parlamenterler tartaklanmış, coplanmış ve kıyasıya dövülmüştür.

Muhterem arkadaşlarım;

Polisin «Sen milletvekili isen, ben de vatandaşım» diye jandarma yarbayının ellerinden zorla kurtardığı eski bir bakana nasıl tekme ve yumruk atıldığını gözlerimizle gördük. Yüksek huzurunuzdaki bu beyanatım boyunca arz ettiğim hadiselerin hepsini bizzat müşahade eyledim. İcra edilen asil, olgun toplantı ve parlak miting iktidarın hoşuna gitmemiş ve şimdiye kadar hiç bir anarşik olayın içine çekilemeyen Milli Selâmet Partisi büyük bir maharet ile korkunç bir tertibin içine sokulmak istenmiştir. Gerek yol boyunca, gerek masum, garip yolcu vatandaşlara son defa açılan insafsızca ateşte pek çok bigünah yaralanmış, hem de arkadan kurşunlanmıştır. Kurşunlanan ve polisin elinden kaçamayan zavallılar, polis arabasına bile coplanarak götürüldüğü için, pek çok yaralı kendi hemşerilerince otobüslerine alınarak kurtarılmışlardır. Kurşun yağmuru, camiden çıkan 19 yaşındaki levent delikanlı Manisa'lı Hasan Süren'e göğ-

sünden ve kalbinden vurup şehit edinceye kadar devam etmiştir. Kan kusan polis harekâtı bu şehidin verilmesiyle son bulmuş; Sultan Selim Camiine canını zor atan halk, neye uğradığını şaşkınlığı içinde tekrar beklemeye başlamıştır. Silahlar susunca eski İçişleri Bakanı Korkut Özal, Valiyi telsizle olay yerine davet etmiştir. Abluka altında yayılm ateşine uğramış topluluğun içine giren Vali bunlarla uzun uzun görüşmüştür.

Demek ki, bu kimseler hakikaten masum, zararsız, garip, yolculuk için beklenenlerden başkaları değildir.

Yol boyunca yapılan silahlı sataşma gayretlerine iltifat etmemiş, esasen silahsız olan bu topluluktan, polisin hiçbir kurşununa tek bir silah mukabelesi olmamıştır. Yollarda bir tek işyeri ve bina zarar görmemişken, silahların ateşine mukabele edilmemişken, mitingün resmen bitmesinden tam 2,5 saat sonra otobüs bekleyen vatandaşlara durup dururken yapılan silahlı saldırmanın anlamı, o parlak güne ille bir hadise çıkartmak suretiyle leke sürmek kastını göstermektedir.

29 Mayıs Konya hadiseleri, son yıllarda yaşanan siyasi kargaşahklar, ölüm, yaralama olaylarından köklü bir biçimde farklıdır. Ortada ne sağ - sol çatışması, ne de anarşik bir olay vardır. Konya olayları ne Malatya, ne Kars, ne Maraş olaylarına benzemektedir. Orada çarpışan iki grup vardır; Devlet, düzenleyici kolluk görevi rolü yapmıştır, diğer vilâyetlerde, ancak Konya olaylarında yaka numarasını bile kopartmış birtakım polislerin masum kitleler üzerine saldırıda bulunması şeklinde tecelli etmiştir.

Burada şunu titizlikle belirtmek istiyorum ki, Türk polisi vatanperver ve milli duygulara sahip milletimizin öz parçası olan kardeşlerimizdir, Esefle kaydetmek zaruretinde olduğum husus, polis kadrosunun arasına özel suretle yerleştirilmiş bir grup olayları başlatmış ve kıskırtmıştır. Olaylar bu polislerin saldırısı ile başlamış ve kendilerine göre, gaye hâsıl olduktan sonra yürekler soğutulup, gözdağı verildikten sonra belki de valinin, iş iyice pahalıya mal olacak endişesini çok sonradan duyabilmesi ile son bulmuştur. Bir şehit, yüz kadar yaralı, bir o kadar işkence görmüş yine bir o kadar kayıp. İşte günün bilançosu. Tutuklananlar silahsız, suçsuz, masum ve garip insanlar. Kurşun yağdıran, yaralayan, döven, Hasanları şehit edenler ise serbest. Zulmeden idarecilerden bir tek memur, amir

tutuklu değil. Tarafsızlık bu mu?... Bu fevkalâde hadiseler karşısında gösterilen suskunluğu anlamak mümkün değil. İktidar kanadında sadece İçişleri Bakanı, o gün, günlük raporunda kısaca konuya yer vermiş. Konyalı olan İktidar Partisinin Genel Sekreteri ise, partisinin hâlâ eski Cumhuriyet Halk Partisi olduğunu gösteren karanlık düşüncelerinin dışı vuruşunu ifade eden bir pervasızlıkla hemşerilerini ve bütün Türkiye'den gelen masum vatandaşları suçluyarak hayali ithamlarda bulunup, yapılan zulme gerekçe aramak gafletini göstermiştir.

1 Mayıs'ta Taksim'i kızıl meydana çevirip, Türkiye'de komünizmin gelmesini isteyerek bağırarlara alkış tutan ve o hadiseleri tebrik eden zihniyeti şiddetle kınıyoruz. Niçin aynı hassasiyet 1 Mayıs olayları için Konya gibi gösterilmemiştir?... Konya olayları, yöneticilerin, iktidarın havasına bürünüp taraflı, beceriksiz ve art niyetli manevraları ile başlayıp, aziz milletimizin her türlü tahrike rağmen gösterdiği büyük sabır, olgunluk sayesinde ve bu vatanın sahibi bulunduğunun şuru ile bu noktada durmuştur. Yoksa, büyük bir facia ve dehşet tablosu tertemiz Konya'yı kana boyayabilirdi. Hadiselerin tek sorumlusu iktidar ve onun dümen suyunda yürümeyi ikbal için zaruri gören yöneticileridir. Bütün bu hadiselerin hesabı milletçe sorulacak, milletin yüce temsilcisi olan Meclislerimizce ele alınacaktır...

E. ÂKIP AKSAÇ (Kırşehir) — Siz başlattınız, siz.

AHMET REMZİ HATİP (Devamla) — ... ümidi ile hepimizi hürmetle selamlarım.

ALİ OĞUZ (İstanbul) — Allah, katillere lânet etsin.

4. — Cumhurbaşkanı Fahri S. Karutürk'ün Bulgaristan'a yapacağı resmi ziyaret sırasında kendilerine refakat edecek Cumhuriyet Senatosu üyelerine dair Başbakanlık tezkeresi. (3/1433)

BAŞKAN — Gündeme geçiyorum; bir Başbakanlık tezkeresi var, takdim ediyorum.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığına

Cumhurbaşkanımız Fahri S. Korutürk ve eşinin 8 - 11 Haziran 1978 tarihleri arasında Bulgaristan'a yapacakları resmi ziyaret sırasında kendilerine refakat edecek heyet ile ilgili olarak Dışişleri Bakanlığından alınan 31 . 5 . 1978 tarihli ve İŞİG - İSDD - 482/782 sayılı yazı ile ekinin örnekleri ilişikte gönderilmiştir.

Anayasamızın 78 nci maddesine göre alınacak kararın gönderilmesini saygıyla izinlerine sunarım.

Orhan Eyüboğlu
Başbakanvekili

Devlet Bakanı ve Başbakan
Yardımcısı

BAŞKAN — Cumhuriyet Senatamızdan Sayın Cumhurbaşkanının seyahatine refakat edecek sayın üyelerin isimlerini takdim ediyorum:

«Sayın Cumhurbaşkanı Fahri S. Korutürk ve Sayın eşinin 8 - 11 Haziran 1978 tarihlerinde Bulgaristan'a yapacakları resmi ziyarette kendilerine Türkiye Büyük Millet Meclisinden refakat edecek heyet mensupları :

Sayın Sadi Irmak (Cumhuriyet Senatosu Kontenjan Grubu Üyesi)

Sayın Suphi Karaman (Cumhuriyet Senatosu Milli Birlik Grubu Üyesi)

Sayın Ömer Ucuza (Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi, AP)

Sayın Cengizhan Yorulmaz (Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi, CHP)»

BAŞKAN — Bu isimleri okunan sayın üyelerin, Sayın Cumhurbaşkanımıza refakat etmeleri hususunu oylarınıza arz ediyorum: Kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmiştir.

5. — *Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl ve bir yedek üye seçimi. (1)*

BAŞKAN — Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl ve bir yedek üyelik için yapılan seçime dair Anayasa ve Adalet Komisyonu raporu.

Raporun okunup okunmaması hususunu oylarınıza arz ediyorum.

Raporun okunmasını kabul edenler... Kabul etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

Cumhuriyet Senatosu Anayasa ve Adalet Komisyonu 1697 sayılı Kanuna göre, Anayasa Mahkemesine seçilecek bir asıl üye ve bir yedek üyelik için bu miktarın 3 katı aday tespitinde bulunmuştur. Anayasa ve Adalet Komisyonunun tespit etmiş olduğu asıl üyelikler için adayları takdim ediyorum:

1. Şahap Kitapçı,
2. Yekta Güngör,
3. Nahit Saçlıoğlu,

(1) 786 S. Sayılı basmayazı tutanağın sonuna eklidir.

Bu 3 zat Anayasa Mahkemesinin asil üyeliği için aday olarak tespit edilmişlerdir. Yedek üyelikler için tespit edilen üyelerin isimlerini takdim ediyorum.

Sayın Yılmaz Aliefendioğlu,

Sayın Mahmut Acar,

Sayın Sacit Çetintaş,

Bu adaylar da Anayasa Mahkemesine yedek üye adaylarıdır.

Şimdi her iki seçimi birlikte yapacağız. Anayasamıza ve 1697 sayılı Kanuna göre bu seçimler mürettep adedin salt çoğunluğuyla gerçekleşecektir.

Şimdi kutuları kürsüye koyuyoruz...

ADİLE AYDA (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Bir sorum var Sayın Başkanım.

BAŞKAN — Buyurun efendim.

ADİLE AYDA (Devamla) — Bu adayların şimdiki görevlerini bilmek istiyoruz. Mümkün mü bunlar?...

H. FEHMİ GÜNEŞ (Sakarya) — Rapor da var.

BAŞKAN — Efendim bunlar yazılı dağıtıldı; ama gene de takdim edeyim.

ADİLE AYDA (Devamla) — Lütfen hatırlatmanızı rica ediyorum.

BAŞKAN — Şahap Kitapçı, Yargıtay 9 ncu Hukuk Dairesi Üyesi,

Yekta Güngör, Ankara Barosuna kayıtlı Avukat.

Nahit Saçlıoğlu, Askeri Yargıtay Başsavcılığundan emekli Hâkim Kıdemli Albay.

Yedek üyelikler için:

Yılmaz Aliefendioğlu, Danıştay 13 ncü Daire Üyesi,

Mahmut Acar, Aydın Barosuna kayıtlı Avukat, Sacit Çetintaş, Yargıtay 9 ncu Hukuk Dairesi Üyesi.

Efendim, bu Cumhuriyet Senatosuna adaylık için müracaat edenlerin kanunda yazılı nitelikleri zaten Cumhuriyet Senatosu Başkanlık Divanı tarafından tetkik ve ilan ediliyor. Bu itibarla okuduğum nitelikler kâfidir.

HÜSAMETTİN ÇELEBİ (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Sayın Başkan, adayların isimlerini söylerken birisinin ismini rapora göre noksan söylediniz.

BAŞKAN — Efendim?...

HÜSAMETTİN ÇELEBİ (Devamla) — Adayların isimlerini söylerken birisinin sadece ismini söyleyip soyadını söylemediniz. Seçimlerde usul meselesi çıkabilir. Yekta Güngör Özden olacaktır.

BAŞKAN — Yekta... Ben onu soyadı zannettim, affedersiniz. Yekta Güngör Özden, evet efendim.

Şimdi, Anayasa Mahkemesine asil üyelik için oy pusulası pembe renkte, yedek üyelik için de yeşil renktedir efendim. Ayrı ayrı renklerde bastırılmıştır. Bu itibarla yanlışlık da önlenmiş olmaktadır. Bu oy pusulaları ayrı ayrı zarflara konacaktır. Zarflar dağıtılıyor.

Şimdi tasnif heyeti için ad çekiyorum:

Sayın Karamullaoglu?... Yok.

Sayın Mehmet Kılıç?... Yok.

Sayın Hamdi Özer?... Yok.

SAMİ KÜÇÜK (Tabii Üye) — Sayın Başkan, ben gönüllüyüm.

FİKRET GÜNDOĞAN (İstanbul) — Ben de gönüllüyüm.

SABAHATTİN ÖZBEK (Cumhurbaşkanınca S. Ü.) — Ben de gönüllüyüm.

BAŞKAN — Sayın Sami Küçük, Sayın Fikret Gündoğan ve Sayın Sabahattin Özbek gönüllü. Tasnif Heyeti teşekkül etmiştir.

Şimdi oylamaya hangi üyeden başlanacağını tespit için ad çekiyorum: Urfa Üyesi Hasan Oral'dan itibaren okumaay başlıyoruz. Lütfen herkes sırasında oyunu kullansın efendim.

(Oylar toplandı.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan başka üye var mı efendim?... Yok.

Oylama işlemi bitmiştir.

(Oyların ayrımı yapıldı)

BAŞKAN — Tasnif Komisyonundan belge gelmiştir. Takdim ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl üye için yapılan seçime (109) üye katılmış ve neticede ilişik listede adları yazılı üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Bilgilerinize arz olunur.

Tasnif Heyeti

Üye	Üye
Sami Küçük	Fikret Gündoğan
Üye	
Sabahattin Özbek	

Üyenin adı ve soyadı	Aldığı oy sayısı
1. Şahap Kitapçı	27
2. Yekta Güngör Özden	59
3. Nahit Saçlıoğlu	17
4. Boş	6
Toplam	109

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir yedek üye için yapılan seçime (104) üye katılmış ve neticede ilişik listede adları yazılı üyeler hizalarında gösterilen oyları almışlardır.

Bilgilerinize arz olunur.

Tasnif Heyeti

Üye	Üye
Sami Küçük	Fikret Gündoğan

Üye
Sabahattin Özbek

Üyenin adı ve soyadı	Aldığı oy sayısı
1. Yılmaz Aliefendioğlu	68
2. Mahmut Acar	—
3. Sacit Çetintaş	28
4. Boş	6
Toplam	104

BAŞKAN — İkinci tur seçimlerine geçiyoruz. Pusulalar dağıtılıyor efendim.

Tasnif Heyeti vazifesine devam edecektir.

Oylamaya başlıyoruz.

(Oylar toplandı.)

BAŞKAN — Oyunu kullanmayan sayın üye?... Yok. Oylama işlemi bitmiştir.

(Oyların ayrımı yapıldı.)

BAŞKAN — Tasnif Heyeti tutanağını takdim ediyorum.

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl üye için yapılan seçim sonucunda oylamaya (57) üyenin katıldığı tespit edilmiş olduğundan oy ayrımı cihetine gidilmemiştir.

Bilgilerinize arz olunur.

Tasnif Heyeti

Üye Üye
Sami Küçük Fikret Gündoğan
Üye
Sabahattin Özbek

Yüksek Başkanlığa

Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir yedek üye için yapılan seçim sonucunda oylamaya (57) üye-

nin katıldığı tespit edilmiş olduğundan oy ayrımı cihetine gidilmemiştir.

Bilgilerinize arz olunur.

Tasnif Heyeti

Üye Üye
Sami Küçük Fikret Gündoğan
Üye
Sabahattin Özbek

BAŞKAN — Müzakere nisabı bulunmadığı anlaşıldığından 8 . 6 . 1978 Perşembe günü saat 15,00'de toplanmak üzere Birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati : 16,40

Cumhuriyet Senatosu

GÜNDEMİ

63 NCÜ BİRLEŞİM

6 . 6 . 1978 Salı

Saat : 15.00

I

A - BAŞKANLIK DİVANININ GENEL KURULA SUNUŞLARI

1. — Anayasa Mahkemesinde açık bulunan bir asıl ve bir yedek üye seçimi.

B - İKİNCİ DEFA OYA KONULACAK İŞLER

II

SORULAR VE GENEL GÖRÜŞME

1. — Cumhuriyet Senatosu Sivas Üyesi Hüseyin Öztürk'ün, öğrenim çağındaki gençliğin içinde bulunduğu duruma dair Başbakan'dan sözlü sorusu. (6/79) (Gündeme giriş tarihi : 9 . 8 . 1977)

2. — Cumhuriyet Senatosu Kütahya Üyesi Osman Albayrak'ın, 26 Haziran tarihli gazetelerde yayınlanan «Bir habere ilişkin fotoğrafa» dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/80) (Gündeme giriş tarihi : 9 . 8 . 1977)

3. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Sadettin Demirayak'ın, Aydın Belediye Başkanına dair Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanından sözlü sorusu. (6/82) (Gündeme giriş tarihi : 18 . 10 . 1977)

4. — Cumhuriyet Senatosu Aydın Üyesi Sadettin Demirayak'ın, Aydın ilinin Kuşadası ilçesindeki bir çay bahçesine dair Turizm ve Tanıtma Bakanından sözlü sorusu. (6/84) (Gündeme giriş tarihi : 25 . 10 . 1977)

5. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Uğur Alacakaptan'ın, 24 Ekim 1977 tarihli Cumhuriyet Gazetesinde yayımlanan «1599 sayılı Tabanca» başlıklı yazıya dair İçişleri Bakanından sözlü sorusu (6/86) (Gündeme giriş tarihi : 8 . 11 . 1977)

6. — Cumhuriyet Senatosu Bursa Üyesi Şebip Karamullaoğlu'nun, Devlet Bakanı - Başbakan Yardımcısına dair Başbakan'dan sözlü sorusu. (6/88) (Gündeme giriş tarihi : 20.12.1977)

7. — Cumhuriyet Senatosu Mardin Üyesi Mehmet Ali Arıkan'ın, Mardinli vatandaşların Alman Fe-

deral Devleti makamları tarafından Almanya'ya kabul olunmadıklarının doğru olup olmadığına dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/81) (Gündeme giriş tarihi : 28 . 2 . 1978)

8. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Metin Toker'in, boş Büyükelçiliklerin doldurulması ve diğer atamaların yapılması için ne gibi çalışmalar yapıldığına dair Dışişleri Bakanından sözlü sorusu. (6/93) (Gündeme giriş tarihi : 28 . 2 . 1978)

9. — Cumhuriyet Senatosu Eskişehir Üyesi Ömer Ucuza'ın 5 Ocak 1978 tarihinden, 17 Mayıs 1978 tarihine kadar Hükümet üyelerinin dış ülkelere yaptıkları seyahatlere dair Maliye Bakanından sözlü sorusu. (6/96) (Gündeme giriş tarihi : 30.5.1978)

10. — Cumhuriyet Senatosu Çanakkale Üyesi İsmail Kutluk'un merkez valisi ve müşavir kadrolarına dair Başbakan'dan sözlü sorusu. (6/97) (Gündeme giriş tarihi : 30 . 5 . 1978)

11. — Cumhuriyet Senatosu Rize Üyesi Talât Doğan'ın, 4 Mayıs 1977 gün ve 15927 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Bakanlar Kurulu kararına dair Maliye Bakanından sözlü sorusu. (6/98) (Gündeme giriş tarihi : 6 . 6 . 1978)

III

ÖNCELİKLE GÖRÜŞÜLMESİ KARARLAŞTIRILAN İŞLER

IV

A - HAKLARINDA İVEDİLİK KARARI VERİLEN İŞLER

B - TÜZÜK GEREĞİNCE BİR DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

1. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, Kızılay altgeçidi ve çarşı yapımı inşaatıyla ilgili Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/24)

2. — Cumhuriyet Senatosu Ankara Üyesi Yiğit Köker'in, İstanbul'da Aksaray ve Sultanhamam'da vukubulan yangınlar hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/27)

3. — Cumhuriyet Senatosu Balıkesir Üyesi Nejat Sarıcalı'nın ithal edilen bitkisel yağ ve margarin konusunda Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/63)

4. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, Adana iline bağlı bazı ilçe köylerindeki YSE ve bayındırlık hizmetlerine dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/66)

5. — 1975 yılı kömür üretimi, dağıtımı, müracaat ve dağıtım tarihleri hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/30) (S. Sayısı : 704) (Dağıtım tarihi : 18 . 4 . 1977)

6. — Cumhuriyet Senatosu Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye Hüsamettin Çelebi'nin, 1 Mayıs 1977 tarihinde İstanbul Taksim Cumhuriyet Alanında meydana gelen olaylara dair Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/67)

7. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, traktör imali, ithali ve bu hususa ilişkin kurulmuş şirket ve holdingler hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/70)

8. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, Tarım ürünlerinin taban fiyatlarının tespit ve ilanı hakkında Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/71)

9. — Cumhuriyet Senatosu Adana Üyesi Hayri Öner'in, sıtma ve bulaşıcı hastalıklarla mücadele hususunda Senato Araştırması isteyen önergesi. (10/72)

10. — Ankara İmar Limited Şirketinin Arısoy Kolektif Şirketi lehine sağlamış olduğu menfaat ve keyfi davranışlar hakkında kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu. (10/2) (S. Sayısı : 781) (Dağıtım tarihi : 17 . 5 . 1978)

11. — Devlet Planlama Teşkilatı ve yatırımları konusunda kurulan Cumhuriyet Senatosu Araştırma Komisyonu raporu (10/49) (S. Sayısı : 783) (Dağıtım tarihi : 31 . 5 . 1978)

12. — Cumhuriyet Senatosu Manisa eski Üyesi Orhan Süersan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarih ve 71 sayılı Haftalık Karar cetvelindeki 5894 sayılı Kararının Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 31 . 5 . 1971 tarih ve 6, 10 . 5 . 1972 tarih ve 6, 20 . 6 . 1974 tarih ve 6, 3 . 3 . 1975 tarih ve 6, 21 . 2 . 1977 tarih ve 6 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 6 sayılı raporlar hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/81 - 4/22) S. Sayısı: 1574'e 5 nci ek) (Dağıtım tarihi : 22.2.1978)

13. — Kırklareli eski Milletvekili M. Orhan Türkkan'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 7 . 1967 tarih ve 38 sayılı haftalık Karar cetvelindeki 2942 sayılı Kararının Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 31 . 5 . 1971 tarih ve 17/1, 10 . 5 . 1972 tarih ve 17/1, 20 . 6 . 1974 tarih ve 17, 3 . 3 . 1975 tarih ve 17, 21 . 2 . 1977 tarih ve 17 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 17, 17/1 sayılı raporlar hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/80 - 4/23) (S. Sayısı : 1575'e 5 nci ek) (Dağıtım tarihi: 22.2.1978)

14. — Adalet Bakanı İsmail Müftüoğlu'nun (Eski Adalet Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22.7.1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4257 sayılı Ahmet Barındırır'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 42 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21.2.1977 tarih ve 166 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8.2.1978 tarih ve 166 sayılı Rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/294) (S. Sayısı: 670'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi: 22.2.1978)

15. — İçişleri Bakanı Oğuzhan Asiltürk'ün (Eski İçişleri Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22.7.1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4276 sayılı Mustafa Altınok'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21.2.1977 tarih ve 165 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8.2.1978 tarih ve 165 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/293) (S. Sayısı : 671'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 22.2.1978)

16. — Antalya Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Deniz Baykal'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1.11.1974 tarih ve 1 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 11 sayılı Melek İpkin'e ait Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21.2.1977 tarih ve 151 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8.2.1978 tarih ve 151 sayılı Rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu: 4/283) (S. Sayısı : 672'ye 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 22.2.1978)

17. — Milli Savunma Bakanı Ferid Melen'in (Eski Milli Savunma Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4254 sayılı Ramazan

Kurt'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 161 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 161 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu: 4/289) (S. Sayısı: 676'ya 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 22 . 2 . 1978)

18. — Milli Savunma Bakanı Ferid Melen'in (Eski Milli Savunma Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4268 sayılı Ali Savaş'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 162 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 162 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/290) (S. Sayısı: 677'ye 1 nci ek) (Dağıtım tarihi: 22.2.1978)

19. — C. Senatosu eski Urfa Üyesi Halil Balkıs, C. Senatosu İzmir eski Üyesi Orhan Kor ve Çanakkale eski Milletvekili Zekiye Gülsen'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 15 . 4 . 1975 tarih ve 3 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 129 sayılı Burhan Göksel'e ait Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önermeleri ve Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 155 - 156 - 157 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 155, 156, 157 sayılı raporlar hakkında tezkeresi. (C. Senatosu: 4/287) (S. Sayısı: 678'e 2 nci ek) (Dağıtım tarihi: 23.2.1978)

20. — Prof. Dr. Safa Reisoğlu'nun (Eski Milli Eğitim Bakanı dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 28 . 6 . 1973 tarih ve 160 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 19212 sayılı Fikriye Okay'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 154 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 154 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/286) (S. Sayısı : 679'a 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 23 . 2 . 1978)

21. — İstanbul eski Milletvekili (Eski Milli Savunma Bakanı) İlhami Sancar'ın Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 11 . 1974 tarih ve 1 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 23 sayılı Yaşar Kaleli'ye ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel

Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 153 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 153 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/285) (S. Sayısı : 680'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi: 22.z.1978)

22. — Prof. Dr. Bedri Gürsoy'un (Eski Maliye Bakanı dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 29 . 11 . 1972 tarih ve 135 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 16459 sayılı İshak Şafak'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 52 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 52 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/282) (S. Sayısı : 681'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 23 . 2 . 1978)

23. — Cumhuriyet Senatosu Ordu eski Üyesi Selâhattin Acar'ın, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarihli ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4264 sayılı Cemal Maden'e ait Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 158 sayılı Raporu ile Komisyon Başkanlığının 8 . 2 . 1978 tarih ve 158 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/288) (S. Sayısı : 682'ye 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 23 . 2 . 1978)

24. — Kütahya eski Milletvekili Mesut Erez'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5872 sayılı İhsan Önesen'e ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 7, 3 . 3 . 1975 tarih ve 7, 21 . 2 . 1977 tarih ve 7 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının, 1 . 3 . 1978 tarih ve 7 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/160) (S. Sayısı : 360'a 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

25. — Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarihli ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5871 sayılı Şerife Önkâl'a ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 1, 3 . 3 . 1975 tarih ve 1, 21 . 2 . 1977 tarih ve 1 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 1 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/163) (S. Sayısı : 361'e 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

26. — Adana Milletvekili Ahmet Topaloğlu'nun, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 11 . 1969 tarih ve 71 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5875 sayılı Ayşe Dursun'a ait kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 6 . 6 . 1974 tarih ve 3, 3 . 3 . 1975 tarih ve 3, 21 . 2 . 1977 tarih ve 3 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 3 sayılı rapor hakkında tezkeresi, (C. Senatosu : 4/162) (S. Sayısı : 362'ye 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

27. — Ziya Müezzinoğlu'nun (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 8 . 6 . 1972 tarih ve 128 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 15558 sayılı Aziz Ronabar'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanununun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 6 . 6 . 1974 tarih ve 29, 3 . 3 . 1975 tarih ve 29, 21 . 2 . 1977 tarih ve 29 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 29 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/164) (S. Sayısı : 365'e 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

28. — Ziya Müezzinoğlu'nun (Eski Maliye Bakanı - Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 11 . 1970 tarih ve 15 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 1274 sayılı Tahir Şanlı'ya ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 20 . 6 . 1974 tarih ve 33, 3 . 3 . 1975 tarih ve 33, 21 . 2 . 1977 tarih ve 33 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 33 sayılı rapor hakkında tezkeresi (C. Senatosu : 4/169) (S. Sayısı : 377'ye 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14.3.1978)

29. — Ziya Müezzinoğlu'nun (Eski Maliye Bakanı Dışardan) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 8 . 6 . 1972 tarih ve 128 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 15564 sayılı Kemal Derin'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun, 4 . 7 . 1974 tarih ve 34, 6 . 3 . 1975 tarih ve 34, 21 . 2 . 1977 tarih ve 34 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih ve 34 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/181) (S. Sayısı : 399'a 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

30. — Kütahya eski Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Mesut Erez'in, Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 28 . 5 . 1969 tarih ve 64 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5106 sayılı Nuri Öner'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 11 . 7 . 1974 tarih ve 51, 6 . 3 . 1975 tarih ve 51, 21 . 2 . 1977 tarih ve 51 sayılı raporları ile Komisyon Başkanlığının, 1 . 3 . 1978 tarih ve 51 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/199) (S. Sayısı : 402'ye 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

31. — Eski Milli Savunma Bakanı Ferid Melen'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4243 sayılı Abdussamet Orhan Mestçi'ye ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 163 sayılı raporu ile Komisyon Başkanlığının 1 . 3 . 1978 tarih 163 sayılı rapor hakkında tezkeresi. (C. Senatosu : 4/291) (S. Sayısı : 675'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 14 . 3 . 1978)

32. — İzmir Milletvekili (Eski Milli Eğitim Bakanı) Ali Naili Erdem'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4265 sayılı M. Savaş Tümer'e ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 168 sayılı raporu. (C. Senatosu : 4/337) (S. Sayısı : 775) (Dağıtım tarihi : 26 . 4 . 1978)

33. — İzmir Milletvekili (Eski Milli Eğitim Bakanı) Ali Naili Erdem'in Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4256 sayılı Türkân Bayram'a ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 167 sayılı raporu. (C. Senatosu : 4/338) (S. Sayısı : 776) (Dağıtım tarihi : 26 . 4 . 1978)

34. — Bursa Milletvekili Milli Savunma Bakanı Hasan Esat Işık'ın Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 12 . 7 . 1977 tarih ve 49 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 5795 sayılı Prof. Dr. Yusuf Ya-

zıcı'ya ait Kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 173 sayılı raporu (C. Senatosu : 4/440) (S. Sayısı : 777) (Dağıtım tarihi : 26 . 4 . 1978)

35. — Cumhuriyet Senatosu Kayseri Üyesi Maliye Bakanı Ziya Müezzinoğlu'nun Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4250 sayılı Muazzez Özipek'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 172 sayılı raporu (C. Senatosu : 4/339) (S. Sayısı : 778) (Dağıtım tarihi : 26 . 4 . 1978)

36. — Sakarya eski Milletvekili (Eski Adalet Bakanı) İsmail Müftüoğlu'nun Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 22 . 7 . 1976 tarih ve 36 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 4266 sayılı Yusuf Aktaş'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 19 . 4 . 1978 tarih ve 169 sayılı raporu. (C. Senatosu : 4/336) (S. Sayısı : 779) (Dağıtım tarihi : 27 . 4 . 1978)

37. — Konya eski Milletvekili (Eski Tarım Bakanı) Bahri Dağdaş'ın Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 19 . 6 . 1967 tarih ve 29 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 2144 sayılı Mürüvet Göksin'e ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair ya-

zısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun, 20 . 6 . 1974 tarih ve 31, 6.3.1975 tarih ve 31, 21.2.1977 tarih ve 31 sayılı raporları ve 3 . 5 . 1978 tarihli tezkeresi. (C. Senatosu : 4/167) (S. Sayısı : 380'e 3 ncü ek) (Dağıtım tarihi : 11 . 5 . 1978)

38. — Antalya Milletvekili (Eski Maliye Bakanı) Deniz Baykal'ın Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 1 . 11 . 1974 tarih ve 1 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 25 sayılı Makbul Açıkhan'a ait Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair önergesi ve Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 152 sayılı raporu ve 3.5.1978 tarihli tezkeresi. (C. Senatosu : 4/284) (S. Sayısı : 673'e 1 nci ek) (Dağıtım tarihi : 11 . 5 . 1978)

39. — Doç. Dr. Yılmaz Ergenekon'un (Eski Maliye Bakanı) Dilekçe Karma Komisyonu Genel Kurulunun 29 . 4 . 1975 tarih ve 6 sayılı Haftalık Karar Cetvelindeki 318 sayılı Ayşe Birol'a ait kararın tatbik edilemeyeceğine dair yazısı ve 140 sayılı Kanunun 12 nci maddesi gereğince Kararın Genel Kurulda görüşülmesine dair Dilekçe Karma Komisyonunun 21 . 2 . 1977 tarih ve 164 sayılı raporu ve 3.5.1978 tarihli tezkeresi. (C. Senatosu : 4/292) (S. Sayısı : 674'e 1 nci ek (Dağıtım tarihi : 11.5.1978)

V

İKİ DEFA GÖRÜŞÜLECEK İŞLER

A - İKİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK
İŞLER

B - BİRİNCİ GÖRÜŞMESİ YAPILACAK
İŞLER

Anayasa Mahkemesinde Açık Bulunan Bir Asıl ve Bir Yedek Üyelik İçin Yapılan Seçime Dair Anayasa ve Adalet Komisyonu Raporu. (3/1432)

Anayasa ve Adalet Komisyonu Raporu

Cumhuriyet Senatosu

Anayasa ve Adalet Komisyonu

Esas No. : 6209

Karar No. : 44

31 . 5 . 1978

Cumhuriyet Senatosu Yüce Başkanlığına

1. Komisyonumuz; Anayasa Mahkemesinde boş bulunan ve Cumhuriyet Senatosunca seçilecek olan 1 asıl üyelik ile 1 yedek üyelik için, Komisyon Başkanlık Divanınca yapılması gerekli işlemler bitirildikten sonra, Anayasa ve 1697 sayılı Yasa hükümlerine göre aday seçmek üzere 4 Mayıs 1978 tarihinde toplanmış ve adaylık için başvuruların kimlikleri ve sicilleri hakkındaki bilgilerin kapalı ve mühürlü zarf içinde Komisyon üyelerine bildirilmesini kararlaştırmış idi.

Komisyonumuz; bu karar gereğini yerine getirdikten sonra sözü edilen seçim için 31 Mayıs 1978 tarihinde tekrar toplanmıştır.

2. Komisyonumuz; 1 yedek üyelik için yıllar önce yapılmış bulunan başvurular konusunda,

a) Daha önce yapılan ilanların ve adaylık için daha önce yapılan başvuruların ve başvuranlar arasından Komisyonumuzca yapılan seçimlerin hükümsüz sayılması, 1697 sayılı Yasaya uygun olarak yeniden işlem yapılması ve Anayasa Mahkemesinde açık bulunan yedek üyelik için başvuranlar arasından Komisyonumuzca yeniden üç aday seçilmesi ve bu üç adayın Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun seçimine arz edilmesi gerektiğine ve

b) Keyfiyetin Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı tarafından bir yazı ile daha önce başvuranlara duyurulmasının uygun olacağına,

Karar vermiş ve Komisyonumuzun bu kararını ihtiva eden 28 Aralık 1977 tarih, Karar : 29 ve Esas : 1317 sayılı raporu Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun 10 Ocak 1978 tarihli 15 nci Birleşiminde tasvip edilmiş idi.

Cumhuriyet Senatosu Başkanlığı da; bu karara göre Anayasa Mahkemesinde boş bulunan ve Cumhuriyet Senatosunca seçilecek olan 1 yedek üyelik ile bu arada Anayasa Mahkemesinde boşalmış bulunan ve Cumhuriyet Senatosunca seçilecek olan 1 asıl üyelik için gerekli ilanı 1697 sayılı Yasa hükümlerine göre 20 Ocak 1978 tarih ve 16175 sayılı, 25 Ocak 1978 tarih ve 16180 sayılı Resmi Gazeteler ile 21 Ocak 1978 ve 25 Ocak 1978 tarihlerinde de radyo aracılığı ile yapıldıktan sonra dosyayı 10 Şubat 1978 tarihli ve 6209 sayılı yazıları ile Komisyonumuza göndermiş idi.

3. Komisyonumuz; 1697 sayılı Yasaya göre, süresi içinde ve usulüne uygun olarak asıl üyelik için başvuran Yargıtay 7 nci Hukuk Dairesi Üyesi Ekrem Yurdakoş'un 22 Şubat 1978 tarihli yazısı ile ve yedek üyelik için başvuran Danıştay Mürettep Daire Üyesi Şükran Engindeniz'in de 3 Mayıs 1978 tarihli yazısı ile adaylıktan çekildiklerini saptamıştır.

4. Komisyonumuz; Aydın Barosuna kayıtlı Avukat Mahmut Acar'ın 1697 sayılı Yasaya göre 19 Ocak 1978 tarihli dilekçesi ile süresi içinde, asıl veya yedek üyelikten hangisi için başvurduğunu tasrih etmeksizin, Anayasa Mahkemesi üyeliği için başvurmuş olduğunu ve 2 Mayıs 1978 tarihli dilekçesi ile de, o başvurusunun yedek üyelik için olduğunu tavzih ettiğini saptamış ve başvurusunu süresi içinde yapmış olduğu için tavzihinin geçerli sayılmasını ve kendisinin yedek üyelik için başvurular arasında yer almasını uygun görmüştür.

5. Ali Necati Özdoğan'ın 1697 sayılı Yasaya göre 20 Ocak 1978 tarihli dilekçe ile süresi içinde asıl üyelik için başvurduğu ve 28 Nisan 1978 tarihli dilekçe ile de başvurusunun yedek üyelik için yapılmış sayılmasını istediğini saptamıştır. Bu konuda yapılan görüşme sonunda Komisyonumuz; 1697 sayılı Yasaya göre asıl ve yedek üyelik için ayrı ayrı seçim yapılması gerektiğinden başvurma için bu yasada öngörülen süre geçtikten sonra, asıl üyelik için başvurmuş olanın adaylığını yedek üyeliğe ve yedek üyelik için başvurmuş olanın da asıl üyeliğe çeviremeyeceğine ve bu nedenle kendisinin asıl üyelik için başvurular arasında seçime katılması gerektiğine oy çokluğu ile karar vermiştir.

6. Bundan sonra asıl üyelik için başvuruların soyadı alfabe sırasıyla; Celâl Erdoğan, Sabahattin Eryurt, Şemsettin İyiol, Burhanettin Kelav, Şahap Kitapçı, Süleyman Sırrı Kırçalı, Yekta Güngör Özden, Ali Necati Özdoğan ve Nahit Saçlıoğlu'ndan ibaret bulunduğu saptandıktan, oyların toplanması, sayım ve dökümünün yapılması ve sonucunun tutanağa geçirilmesi için bir seçim kurulu seçilmesi, bu kurulun üç kişiden kurulması kararlaştırıldıktan sonra, seçim kuruluna usulüne göre Şaban Demirdağ, M. Fahri Dayı ve Gürhan Titrek seçildikten sonra Anayasa ve 1697 sayılı Yasa hükümlerine uygun olarak 1 asıl üyelik için aday seçimi yapılmıştır.

Seçim kurulu tarafından tutulan ve okunan tutanaktan, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunca seçilecek olan ve Anayasa Mahkemesinde açık bulunan 1 asıl üyelik adaylığına oy ve soyadı alfabe sırasıyla;

I - 10 oy alarak Şahap Kitapçı'nın (Yargıtay 9 ncü Hukuk Dairesi Üyesi),

II - 9 oy alarak Yekta Güngör Özden'in (Ankara Barosuna kayıtlı Avukat),

III - 9 oy alarak Nahit Saçlıoğlu'nun (Askeri Yargıtay Başsavcılığında Emekli Hâkim Kıdemli Albay),
Seçildikleri anlaşılmıştır.

7. Bu işlemlerden sonra da, yedek üyelik için başvuruların soyadı alfabe sırasıyla; Mahmut Acar, Mustafa Aksoy, Dr. Yılmaz Aliefendioğlu ve Sacit Çetintaş'dan ibaret bulunduğu saptandıktan, aynı seçim kurulunun görev yapması kararlaştırıldıktan sonra Anayasa ve 1697 sayılı Yasa hükümlerine uygun olarak 1 yedek üyelik için aday seçimi yapılmıştır.

Seçim kurulu tarafından tutulan tutanaktan Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunca seçilecek olan ve Anayasa Mahkemesinde açık bulunan 1 yedek üyelik adaylığına oy sayısına göre;

I - 15 oy alarak Dr. Yılmaz Aliefendioğlu'nun (Danıştay 13 ncü Daire Üyesi),

II - 14 oy alarak Mahmut Acar'ın (Aydın Barosuna kayıtlı Avukat),

III - 9 oy alarak Sacit Çetintaş'ın (Yargıtay 9 ncü Hukuk Dairesi Üyesi).
Seçildikleri anlaşılmıştır.

Anayasa Mahkemesinde boş bulunan 1 asıl üyelik için Komisyonumuzca seçilen 3 adayla, Anayasa Mahkemesinde boş bulunan 1 yedek üyelik için Komisyonumuzca seçilen 3 aday, Cumhuriyet Senatosu Genel Kurulunun seçimine arz edilmek üzere Yüce Başkanlığa saygı ile sunulur.

Başkan	Sözcü	Kâtip
Tokat	Manisa	Samsun
Zihni Betil	M. Fahri Dayı	Şaban Demirdağ
Bursa	Cumhurbaşkanınca Seçilen Üye	Çankırı
Şeref Kayalar	Safa Reisoğlu	Gürhan Titrek

Hatay
Mustafa Deliveli

İstanbul
Ali Oğuz

İzmir
Kâmran Erkmenoğlu

Niğde
Ergun Özkan

Sivas
Muhittin Taylan

Tabii Üye
Mucip Ataklı

Tabii Üye
Ahmet Yıldız

Tekirdağ
Hayri Mumcuoğlu

Uşak
Ahmet Tahtakılıç

